

XXIV МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ
17 - 31 МАРТ 1984 г. - РУСЕ - БЪЛГАРИЯ

ПОСВЕТЕН НА 40 ГОДИШНИНАТА ОТ ПОБЕДАТА НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ В БЪЛГАРИЯ

K 7/M 45

120000868599

42 $\frac{4}{1145}$

XXIV МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“
РУСЕ — 1984

Посветен на 40-годишнината от победата на
Деветосептемврийската социалистическа
революция в България

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868599

МЛАДЕЖКИ
СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР
РУСЕ

Диригент — СТЕФАН ВАЧЕВ

21 март — сряда

Начало — 19,30 ч.

Зала — Дом на културата

448218

ВЕБЕР

— Увертюра към операта
„Вълшебният стрелец“

ПЕТКО СТАЙНОВ

— Симфонична поема „Тракия“

ПЕТКО СТАЙНОВ

— „Ръченица“ из „Тракийски танци“

ПЕТЪР СТУПЕЛ

— „Една милионна песен“ — ора-
тория за тригласен детски хор и
симфоничен оркестър
(първо изпълнение)

С участието на ПРЕДСТАВИТЕЛЕН ДЕТ-
СКИ ХОР „ДУНАВСКИ ВЪЛНИ“ ПРИ ОКРЪ-
ЖЕН ПИОНЕРСКИ ДОМ — РУСЕ

Главен диригент — Пламен ГЕОРГИЕВ
Диригент — Слава ДИМОВА

УВЕРТЮРАТА към първата немска романтична опера „**ВЪЛШЕБНИЯТ СТРЕЛЕЦ**“ от **КАРЛ МАРИЯ ВЕБЕР** (1786—1826) отдавна има свое място сред симфоничните произведения. Вебер счита увертюрите за „заглавие на операта“, затова ги създава след завършването на операта, като самостоятелно изградени драматургически творби.

Всяка тема в увертюрата към „Вълшебният стрелец“ е написана върху лайтмотиви от операта и е свързана с възлов, драматургически важен епизод. Увертюрата е във форма на сонатно алегро с встъпление (в което звученето на четирите валдохорни създава образа на хармоничната горска природа). В края на адажиото нахлува лайтмотивът на Самиел — един от фантастичните образи, и с това се поставя началото на конфликта. Бързата част започва много драматично. Конфликтът се създава между първата (драматична) и втората (лирична) теми. На мрака и злото се противопоставят светлото начало и тържеството на правдата.

В разработката преобладава драматизмът (музиката от сцената „Вълчата долина“), а в края ѝ за момент се появява светлата лирична тема на главния женски образ в операта. Репризата е свободно построена от гледище на сонатната форма — в нея са отразени особеностите на драматургията на самата опера.

Както на сцената щастливата развръзка настъпва неочаквано, по същия начин в увертюрата се осъществява рязък прелом в музикалното развитие. Главната тема е подчинена на звучащата в мажорна тоналност втора тема. Увертюрата завършва с апотеоз, с тържеството на доброто.

ПЕТКО СТАЙНОВ (1896—1977) е един от класиците на българската музикална култура, известен като създател на оригинални и ярки симфонични произведения: „**ТРАКИЙСКИ ТАНЦИ**“, поемите „Легенда“ и „**ТРАКИЯ**“, две симфонии, Младежка увертюра, увертюра „Балкан“ и други, както и на шедьоври в хоровата литература („Урвич“, „Кум Герман“ и др.).

Едно от значителните явления в развитието на симфоничната музика от 30-те години в България е появяването на програмни произведения с героично-романтичен или епически характер.

В творчеството на Стайнов симфоничните поеми „Легенда“ и „Тракия“, увертюрата „Балкан“ са израз на тази тенденция. Героично-епичните елементи в тях са пречупени през битовите песенни жанрове. С обръщане към героичната романтика на възрожденския епос се подготвя появяването на една от най-известните творби — поемата „Тракия“, създадена през 1937 година. В нея се проявява и романтичната мечтателност на встъплението към „Мечкарско хоро“ от сюитата „Тракийски танци“, и светлата лирика на поемата „Легенда“, и напрегнатата ритмична устременост на танцовите епизоди от „Тракийски танци“ и „Приказка“, както и патоса на увертюрата „Балкан“.

Въпреки че поводът за написването на поемата „Тракия“ е едноименното стихотворение на Никола Фурнаджиев, в нея няма сюжетна повествователност. Музикалната мисъл тече спокойно, в широки линии и е изразител на вътрешното съдържание на стиховете.

В първия дял на пиесата са скицирани някои от основните теми на поемата. Тук се появява и една от най-оригиналните теми в българската музика — героично-епически речитатив, силно въздействащ с единството на речитативност и метро-ритъм. В интонационно единство с него е изградена главната тема на втория дял,

която е бърза и динамична. Втората тема е с по-спокоен и танцувален характер. В кулминацията на разработката, когато шеметният ритъм на шестнадесетините достига своя апогей, отново се появява героико-епическата речитативна тема.

В третия дял на поемата Стайнов утвърждава лирично-епичната тема. Изнесена в първите осем такта в английски рог, тя пълнозвучно се развива след това от висок шрайх.

Репризата се характеризира със стегнато симфонично развитие и лаконична разработка на основните теми.

Запомняща се монументална фреска, „Тракия“ е едно от най-големите постижения на българската симфонична музика преди 1944 г.

СИМФОНИЧНАТА СЮИТА „ТРАКИЙСКИ ТАНЦИ“ е създадена през 1926 година. В нея е изразен стремежът на Петко Стайнов да се излезе от формалната раздробеност на битовите „китки“ и да се стигне до логично симфонично изграждане, до логично единство на музикалния език.

Четири части на сюитата са обединени в циклично редуване на бърза — бавна — бърза — бърза. Между тях **„РЪЧЕНИЦА“** (IV част) е може би най-популярната и най-обичана от публиката.

В основата на този самобитен танц (размер 7/8), разработен много оригинално от Стайнов, лежи осемтактова инструментална народна мелодия. Тя, обаче, е органично свързана в първия дял („Ръченица“ е в триделна форма) с още няколко осемтактови мелодии.

Цялостната мелодична линия на „Ръченицата“ е развита в присъщия за народното творчество маниер — импровизационност.

Заедно с рапсодия „Вардар“ на Панчо Владигеров, „Тракийски танци“ на Петко Стайнов са едно от най-популярните произведения, откриващи пътя на националния симфонизъм.

ПЕТЪР СТУПЕЛ (1923) е от поколението български композитори, родено след Първата световна война и оформило своя музикален стил като цяло през първите години след Девети септември 1944.

Композиторът работи главно в областта на детската, пионерската и естрадна песен; на театралната и филмова музика. Творбите на Петър Ступел са мелодични, с достъпен музикален език. Белезите на композиторското му верую са: комуникативност, търсене на простотата не само в мелодиката, но и в хармонията и оркестрацията, използване на живи, типични за времето интонации.

От жанра на детската солова и хорова песен („Зайченцето бяло“, „Лека нощ, деца“, „Комунисти, комсомолци, пионери“ и др.) до голямата форма на детската оратория — това е пътят на еволюцията във вокалната музика на Ступел.

В средата на 70-те години прозвучава първата оратория за детски хор и симфоничен оркестър „Държава „Пионерия“ по текст на Георги Струмски, а малко по-късно и втората детска оратория „Древна и млада родина“ пак по текст на Струмски. В произведенията идейно-художествените образи са свързани с темата за България — нейното историческо минало и социалистическо настояще, с щастливото детство на младите граждани на нашата Родина.

Новата оратория за тригласен детски хор и симфоничен оркестър **„ЕДНА МИЛИОННА ПЕСЕН“** по текст на **ГЕОРГИ СТРУМСКИ** е посветена на 40-годишнината на Димитровската пионерска организация „Септемврийче“.

Тя е изградена в седемчастен цикъл.

Първата песен — **„ПОСВЕЩЕНИЕ“**, е химн на пионерския живот и звучи светло, жизнено, утвърждаващо. Интересна е структурата на тази песен. След ораториалното встъпление (призивно-маршова тема в тромпети и валдхорни) детският хор акапела запява варираната, но позната тема от първата част на ораторията **„Държава „Пионерия“**. Връзката между тази реминисценция и звучащите с непосредствена детска декларативност думи: **„ПИОНЕР СЪМ! И В СВОИТА РОДИНА С МИЛИОН ПИОНЕРИ ВЪРВЯ!“** се осъществява чрез повторното излагане на маршовата тема в оркестъра. Още в първата част на Ораторията Ступел внася промяна в състава на оркестъра. Той се лишава от ниските медни духови инструменти — тромбони и туба, но увеличава състава на ударните. Включва вибrafон, гlockеншпил, камбани, ксилофон, с което подчертава светлото, лирично и детско начало в оркестрацията на произведението си.

Втората песен носи наименованието **„ПРОЛЕТНА ВЪРТЕЛЕЖКА“**. Още във встъплението с използването на гlockеншпил и вибrafон с шрайх, композиторът ни въвежда в лиричния образен свят на децата, усещахме искрената чиста радост от настъпването на пролетта.

Третата част е лирико-драматичният център на Ораторията. Ступел винаги се е вълнувал от подвига на децата — герои от Съпротивата. **„УЧИЛИЩЕ НОМЕР ЕДНО“** е разказ за децата от Ястребино, за замлъкналите песни и незавършените уроци. Изградена в триделна форма, тази част започва с красива и епична мелодия във виолончело, развита по-късно в цигулки и детски хор. Вторият дял звучи хорално и прозрачно, а репризата е израз на преклонение пред подвига.

Със своето бързо темпо, фин и раздвижен оркестър и весела, закачлива мелодична линия четвъртата част **„МАЧ“**, ни пренася в атмосферата на детската игра. Ступел точно и вярно пресъздава настроението на радост и шеговитост, свободата на детското въображение.

„СОФИЙСКИ КАМБАНИ“ е петата част на Ораторията. Въвеждението в оркестъра подготвя атмосферата на цялата песен. Призивно и светло звучат камбаните на „Знаме на мира“, сполучливо изобразени от вибrafон, гlockеншпил и камбани. Това настроение пронизва цялата част.

И отново — весела и бърза част, израз на радост, увличаща с експанзивността на музикалния израз. **„ВАКАНЦИЯ“** е заглавието на шестата част на Ораторията.

Прехода към последната, седма част на Ораторията — **„ПИОНЕР СЪМ“**, Ступел осъществява посредством маршова тема в тромпети, валдохорни и фаготи. Ксилофон и малко барабанче подготвят встъпването на детския хор, което придава елемент на тържественост на отново зазвучалите думи „Пионер съм!“. Финалът на Ораторията увлича със своята въздействаща сила на обещание, на искрена вяра в пионерската дума и чест. Това е идейното обобщение на целия цикъл.

Творческата биография на **ПРЕДСТАВИТЕЛНИЯ ДЕТСКО-ЮНОШЕСКИ ХОР „ДУНАВСКИ ВЪЛНИ“ ПРИ ОКРЪЖЕН ПИОНЕРСКИ ДОМ — РУСЕ** би могла да се сравни с един непрестанен възход към върховете на детското хорово изпълнителско изкуство; с високи художествени постижения, размисли, вълнения и радост от постигнатото, светли надежди за предстоящото.

Хорът активно участва в културния живот на града и окръга, на страната и чужбина.

Изключителните постижения на хора получават високи оценки на наши и чужди фестивали и конкурси. Хорът е удостоен със званията: лауреат на всички републикански фестивали на художествената самодейност и носител на златни медали; лауреат на I, II и III международни фестивали на детската хорова песен — гр. Братислава, ЧССР, носител на диплом за изключителни художествени постижения, най-добро изпълнение на чехословашка песен и най-добра интерпретация на национална песен; лауреат на XXIII международен конкурс на полифоничната хорова музика „Гвидо д'Арецо“ гр. Арецо — Италия, носител на диплом и купа за завоювано първо място; носител на специалната награда — Диплом на СБК — Силистра'73 и Варна'74 за най-добро изпълнение на песен от български композитори, награден с купа и диплом на VI събор на хорове от крайдунавските градове през юни 1980 година за завоювано първо място в категория „детски хорове“; носител на специална награда — Почетна грамота на ВЛКСМ за високо изпълнителско майсторство и Почетна грамота на Всесъюзното хорово общество по същите показатели на концертите в рамките на „Руска зима“ — 1979 г.

ОТЗИВИ

„Представителният детски хор „Дунавски вълни“ има красива, звънка звучност. Пее емоционално и с богата динамична нюансировка — много изразително, топло, сърдечно!...“

н. а. проф. Г. ДИМИТРОВ

„Изпълнението на Представителния детски хор „Дунавски вълни“ е на изключително високо ниво. Неочаквано за самия мен, тук видях едно майсторство, дисциплина, гласове, музикална спятост и всичко друго от арсенала на хоровото изпълнителство, показано по най-категоричен, неоспорим и запленяващ начин...“

н. а. проф. Г. РОБЕВ

„С чувство на голяма радост и щастие слушах детския хор „Дунавски вълни“ от гр. Русе — България. Тази детска хорова капела владее вокално-хоровата техника: отличен строй, великолепен ансамбъл и приятно темброво звучене... С артистичност и вътрешно проникновение разкриват стила и формата на изпълняваната композиция“.

проф. Олег ТИМОШЕНКО, заслужил работник на културата на СССР.

„За първи път ние можахме да се доближим до истината и съвършенството. Този български хор във Франция — това би било нашето най-скъпо желание!“

Жилбер Станже, диригент на детски хор — Франция.

МЛАДЕЖКИЯТ СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР — РУСЕ, ПРИ ОБРАЗЦОВО НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „АНГЕЛ КЪНЧЕВ“ е основан през 1959 година, а първия си концерт изнася на 22 май 1960 година. Основното ядро на оркестъра са ученици от Русенското средно музикално училище.

Създаден по инициатива на сегашните си художествени ръководители — **СТЕФАН ВАЧЕВ** и **ГЕОРГИ ВАЧЕВ**, и с решителната подкрепа на русенската общественост, оркестърът е връстник на международния фестивал „Мартенски музикални дни“, в който е и дългогодишен постоянен участник.

Гастролите му в страната са допълнени от трикратното гостуване на Пролетния музикален фестивал в гр. Потсдам — ГДР; концерти в Букурещ. Участвувал е с шест самостоятелни концерта на Деветия световен фестивал на младежта и студентите в София през 1968 година. Лауреат е на републиканските фестивали на художествената самодейност — носител на златни медали и звание „представителен“.

Преди 4 години Младежкия симфоничен оркестър гостува с голям успех в Италия, където изнесе три концерта в градовете Неапол, Салерно и Казерта. Италианската музикална общественост посрещна възторжено младите български симфоници.

ОТЗИВИ

„Особено съм изненадан от Младежкия симфоничен оркестър на Русе! Този оркестър може направо да ни представя в чужбина.“

Тодор ЖИВКОВ, 1. XII. 1969 г., София.

„Благодаря ви за голямото удоволствие. Аз съм възхитен. Вашия оркестър трябва да виждаме на международни фестивали и конкурси.“

н. а. на СССР Тихон Хренников.

„Нашите деца изпълняват творбите ни с голямо майсторство. Щастливи сме, че творчеството ни е в сигурни ръце...“

н. а. проф. Александър РАЙЧЕВ

„Свиреха 100 млади музиканти — деца и младежи... Едно постижение, което би било чест дори на професионален оркестър.“

Рут БРЕННЕКЕ, Радио Берлин

„Възхитен съм от Младежкия симфоничен оркестър на град Русе. Фантастично явление!“

Карол СТРИЯ, Полша

„Младежният симфоничен оркестър — Русе показва професионално ниво при изпълнение на трудни произведения. Ансамбълът надмина всякакви очаквания.“

Йосиф САВА, Букурещ

„Браво на възрожденския дух на диригента Стефан Вачев — истински музикант, който създаде един от редките младежки симфонични оркестри в света. Дано да могат да ни представят по-често в чужбина.“

н. а. проф. Люба ЕНЧЕВА

„Моето голямо уважение пред отличните постижения на Младежкия симфоничен оркестър от Русе. България не трябва да се безпокои за младата смяна в своите оркестри.“

Рудолф, ВАЙС Радио Берлин

„Отличен оркестър. Голямото художествено удоволствие ще остане завинаги в паметта ми! Вярвам, че ще ви чуя в Братислава.“

д-р Игор БЕРГЕР, Братислава

Флейти

Емилия Гайтанджиева
Кремена Ачева
Свилен Върбанов
Марко Марков

Тромпети

Веселин Илиев
Юлиян Иванов
Тодор Младенов

Обои

Божин Недялков
Гено Генов
Албена Иванова

Тромбони

Милко Темелков
Драгомир Мичоров
Стефан Йорданов

Кларнети

Илия Илиев
Димитър Тишев
Димитър Димитров
Петко Минков

Туба

Димитър Мирчев

Пиано

Веселинка Иванова

Фаготи

Владимир Димитров
Валери Бочев
Мария Кондева
Елка Иванова

Ударни

Борислав Статев
Веселин Рачев
Галина Стефанова
Маргарита Иванова
Сава Бояджиев
Светлана Цветкова

Корни

Трифон Мънков
Еленко Симеонов
Александър Тодоров
Волен Иванов
Николай Христов
Роберто Димитров

Редактор — В. Шейтанова

